

Column: Protocol 'privacy van de burger' noodzakelijk

Binnen de groep Griffiers op LinkedIn (daar zijn we toch allemaal bij aangesloten?) was een aardige discussie gaande over de privacy van burgers op het Internet. Deze was gestart door een collega naar aanleiding van een voorval waarbij iemand het videoverslag van een spreker heeft gefotografeerd en op het Internet heeft geplaatst. Mag dat zomaar? Mag een foto wel, maar een video niet? Moet je er als gemeente iets tegen doen? Kún je er iets tegen doen? Het onderwerp privacy is actueler dan ooit.

In september 2009 publiceerde ik over deze problematiek een column, waarin ik onder meer opmerkte dat door de snelle ontwikkelingen alles binnen 5 of 10 jaar waarschijnlijk anders zou zijn. Dat blijkt nu, na 3 jaar, al aardig het geval.

Alles is anders

De regelgeving is sindsdien niet veranderd en loopt achter bij de ontwikkelingen. Het laatste richtsnoer van het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP), de waakhond voor de privacy, heeft het nog over het publiceren van raadsnotulen op het Internet, waarin namen van burgers onzichtbaar moeten worden gemaakt en die niet langer dan 4 maanden op de site mogen blijven staan (ja, dat staat er echt in). Hopeloos verouderd, dus. Maar het was dan ook nauwelijks te voorzien dat een paar jaar later flink wat gemeenten hun raads- en commissievergaderingen rechtstreeks zouden uitzenden via de lokale omroep en/of via het Internet. Dat die uitzendingen bovendien worden gearchiveerd en voor de eeuwigheid worden vastgelegd op websites, waar iedereen ze kan bekijken. Vaak ook nog met geavanceerde zoekfuncties. Als je als burger dus eenmaal in een vergadering bent gefilmd, dan kan via Google de hele wereld eenvoudig met je naam als zoekterm achterhalen wat je waar hebt gezegd.

De collega's die aan de LinkedIn-discussie deelnamen hebben oog voor het belang van privacy van de burger en vragen aan zichzelf en aan elkaar hoe te handelen. Wat mag wel? Wat mag niet? Je investeert een paar ton in camera's en apparatuur en dan blijf je die spullen in sommige gevallen niet te mogen gebruiken. Het is een onzeker terrein, dat juridisch gezien bovendien niet geheel risicoloos is. Het eerder genoemde richtsnoer van het CBP noemt een aantal niet mis te verstane rechterlijke uitspraken. Rechters blijken behoorlijk streng richting overheid als het om privacybescherming van burgers gaat. Wat is wijs?

Regelgeving

Als we teruggaan naar de juridische bron, dan komen we bij de Wet bescherming persoonsgegevens uit. Daarin staat in artikel 11:

"Persoonsgegevens worden slechts verwerkt voor zover zij, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt, ter zake dienend en niet bovenmatig zijn."

Deze wet gaat weer terug op het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Daarin staat te lezen:

"Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan in de uitoefening van dit recht (het recht op privacy), dan voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen."

De kernbegrippen zijn "ter zake doend", "niet bovenmatig" en "noodzakelijk". Dit zijn geen eenduidige begrippen. Er is dus beleidsvrijheid. Een vrijheid die iedere overheidsorganisatie

zelf zal moeten invullen, rekening houdend met de wet en de tot dan toe verschenen jurisprudentie.

Afwegen van belangen

Je zult als overheid steeds een afweging moeten maken tussen twee belangen, namelijk enerzijds het belang van openbaarheid van het politiek-bestuurlijke proces en anderzijds dat van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van burgers. De grenzen zijn niet geheel duidelijk. Het gaat om het afwegen van de proportionaliteit.

Protocol

In de dagelijkse drukte is het niet mogelijk om in iedere afzonderlijke situatie te gaan zitten nadenken welk belang in dit specifieke geval het zwaarst weegt. Daar kun je het beste algemene regels voor opstellen die je vastlegt in een protocol dat door de raad wordt vastgesteld. In zo'n protocol kun je de meest voorkomende situaties omschrijven waarbij de privacy van mensen in het geding is.

Zo kun je onderscheid maken tussen typen en soorten personen. Voor een raadslid of wethouder, bijvoorbeeld, is het zelfs verplicht om deze met naam en toenaam, inclusief nevenfuncties, openbaar te maken, bijvoorbeeld door ze op de website te zetten. Voor deze personen gelden andere privacyregels dan voor een individuele spreker, die in een commissievergadering zijn nek uitsteekt. En wat te denken van de privacy van ambtelijke ondersteuners in vergaderingen?

Verder zijn er briefschrijvers aan de raad, indieners van zienswijzen, bezwaarmakers, indieners van klachten bij de raad en zo voort. Het verdient naar mijn mening aanbeveling om voor deze gevallen in duidelijke taal te formuleren of hun namen weggelakt moeten worden (in ieder geval moet dat wél met hun "natte" handtekening), of hun brief integraal op de website mag worden gezet. Of misschien alleen op het besloten deel van de site voor de raadsleden. In mijn gemeente hebben raadsleden toegang tot meer informatie dan de gewone gebruiker van het internet.

Analoog geldt dit voor audio- en video-opnames, wat nog iets ingewikkelder ligt.

Het lijkt me, kortom, aan te bevelen om een aantal uren te investeren in de opstelling van een privacyprotocol.

Misschien is dit wel iets voor een werkgroepje van de Vereniging van Griffiers, zodat niet iedereen het wiel gaat uitvinden. Zelf heb ik een dergelijk protocol in de aanbieding, zonder overigens ook maar enigszins te willen pretenderen dat dit het beste is dat er te bedenken valt.

Protocol vooraf laten toetsen?

De Wet bescherming persoonsgegevens biedt in artikel 25 facultatief de mogelijkheid om als raad een ontwerpprotocol tevoren te laten toetsen door het CBP. Daarbij gelden allerlei randvoorwaarden en beperkingen.

Zelf heb ik ervoor gekozen om dit niet te doen. Het afwegen van de belangen "privacy" en "openbaarheid", het invullen van de beleidsruimte die de wet biedt, is naar mijn mening iets dat alleen het betreffende bestuursorgaan kan doen. In twijfelgevallen zal de rechter het laatste woord hebben.

Wat de wetgever hier doet vind ik "op het randje", omdat het CBP daarmee een voorschot kan nemen op de toetsing door de rechter. En dat zonder veel kennis van een specifieke plaatselijke situatie. Want er zijn qua privacybeleving grote verschillen tussen stad en platteland, tussen kleine en grote gemeenschappen.

Ik vind dit eerlijk gezegd iets te veel eer.

Krijn van der Heijden
Raadsgriffier Zutphen